

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ ALYTAUS PATAISOS NAMUS IR KALĖJIMŲ DEPARTAMENTĄ PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS

2019-05-15 Nr. 4D-2019/1-112
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama ir – Pareiškėjas) skundą (toliau vadinama – Skundas) dėl Alytaus pataisos namų (toliau vadinama ir – Alytaus PN ir APN) pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant skundą dėl nepagarbaus elgesio patikrinimo metu, bei Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos (toliau vadinama ir – KD) pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su netinkamu skundo nagrinėjimu.

2. Skunde, be kitų aplinkybių, nurodyta:

2.1. „[...] 2018 metais lapkričio mėnesį [...] skundžiau [...] pareigūną [...], kuris patikrinimo metu užėjęs į miegamąjį žemino mane necenzūriniais žodžiais prie kitų nuteistųjų [...], parašiau skundą Alytaus PN direktoriui [...], buvo duotas atsakymas, kad nėra duomenų, kad aš buvau žeminamas kitų nuteistųjų akivaizdoje. [...] APS pareigūnas įeidamas patikrinimo metu turi būti įjungęs vaizdo registratorių, kurį aš ir reikalavau, man buvo pasakyta, kad įjungtas, bet kai buvo gauti mano skundai pasirodo, kad įrodymai buvo sunaikinti [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „[...] kreipiausi į Kalėjimų departamentą [...], [...] prašiau, kad būtų atliktas tyrimas, bet gautas atsakymas mane šokiravo [...]“.

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo įvertinti Skunde aprašytus pareigūnų galimai padarytus pažeidimus.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Pareiškėjas kartu su Skundu Seimo kontrolieriui pateikė KD 2019-01-11 atsakymą Nr. 2S-219 į jo 2018-12-07 skundą.

KD rašte Pareiškėjui pateikta ši informacija: „[...] Išnagrinėjus dokumentinę medžiagą ir 2018-12-07 skunde nurodytas aplinkybes nustatyta; 2018-11-12 Alytaus PN administracijai parašėte skundą dėl Alytaus PN pareigūno netinkamo elgesio. 2018-11-29 Alytaus PN direktorius raštu Nr. 363-1875 Jums pateikė atsakymą, kuriame nurodyta, kad Alytaus PN pareigūnas [...] bendraudamas su Jumis elgėsi mandagiai, korektiškai, Jūsų neįžeidinėjo.

Pažymime, kad Alytaus PN direktoriaus raštas Nr. 363-1875, kuriuo buvo atsakyta į Jūsų

2018-11-12 skundą, yra pagrįstas. Šis raštas parengtas nepažeidžiant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnyje nustatytų reikalavimų [...].“

5. Seimo kontrolierius 2019 m. sausio 29 d. raštu Nr. 4D-2019/1-112/3D-275 kreipėsi į KD, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes. 2019 m. vasario 25 d. Seimo kontrolierius gavo 2019 m. vasario 22 d. KD raštą Nr. 1S-591 (toliau vadinama – KD atsakymas). Šiame rašte ir prie jo pridėtuose dokumentuose nurodoma:

„[...] informuojame, kad darbuotojas, nagrinėjęs X 2018-12-07 skundą, Kalėjimų departamente nebedirba. Todėl informuoti, ar jis kreipėsi į Alytaus PN dėl filmuotos medžiagos pateikimo, neturime galimybių. Vaizdo medžiagos prie skundo nagrinėjimo medžiagos pridėta nėra. Informacijos, su kuriais Alytaus PN pareigūnais bendravo dėl dokumentinės medžiagos pateikimo, neturime.

Atkreiptinas dėmesys, kad pats X 2018-12-07 skunde nurodo, kad pareigūnas [...] nebuvo įjungęs vaizdo registratoriaus. Todėl tikėtina, kad atsižvelgiant į šią aplinkybę ir nebuvo prašoma pateikti vaizdo registratoriumi padaryto įrašo.

Susipažinus su skundu susijusia dokumentine medžiaga nustatyta, kad teikiant atsakymą į X 2018-12-07 skundą buvo remtasi vien dokumentine medžiaga. Todėl darytina išvada, kad skundą nagrinėjusiam pareigūnui pakako tik dokumentinės medžiagos atitinkamam sprendimui priimti. Kalėjimų departamentas neturi pagrindo abejoti pateiktos dokumentinės medžiagos objektyvumu, o skunde nurodytoms aplinkybėms išsiaiškinti pakanka tik dokumentinės analizės. [...].“

6. Seimo kontrolierius 2019 m. sausio 29 d. raštu Nr. 4D-2019/1-112/3D-274 kreipėsi į APN, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

6.1. 2019 m. vasario 19 d. Seimo kontrolierius gavo 2019 m. vasario 15 d. Alytaus PN raštą Nr. 8-1758 (toliau vadinama – ANP atsakymas). Šiame rašte ir prie jo pridėtuose dokumentuose nurodoma:

„[...] pareigūnas patikrinimo metu nenaudojo vaizdo registratoriaus, nes pagrindo jį naudoti nebuvo, t. y. bendraujant su nuteistuoju nebuvo išskirtinio atvejo, nekilo jokie neaiškumai ir konfliktinė situacija. [...] Alytaus PN pareigūnai vaizdo registratorius naudoja vadovaujantis Kalėjimų departamento direktoriaus 2017 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. V-522 s [...]“;

6.2. Seimo kontrolieriui pateiktas APN 2018-11-29 raštas Nr. 363-1875 adresuotas Pareiškėjui (kopija), kuriame nurodyta:

„[...] Alytaus pataisos namų administracija [...] skundą išnagrinėjo ir informuoja [...], kad atsižvelgiant į Alytaus pataisos namų Apsaugos ir priežiūros skyriaus (toliau – APS) pareigūnų pasirašytus 2018-11-28 tarnybinius pranešimus: Nr. 7.20-4/13361, Nr. 7.20-4/13362, kad 2018-11-08 apie 8.15 val. rytinio patikrinimo metu apeinant ir apžiūrint ... lokalinio sektoriaus, ... būrio, ... miegamąjį buvo vykdoma nuteistųjų skaičiuotė (patikrinimas), tikrinama kaip nuteistieji laikosi režimo reikalavimų, bendros tvarkos. Pareigūnas [...] bendraudamas [...] laikėsi [...] Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių 50 punkto reikalavimų, kuriame numatyta, kad pataisos įstaigų darbuotojų ir nuteistųjų tarpusavio santykiai grindžiami abipusės pagarbos principu. Pareigūnas [...] bendravo pagarbiai, elgėsi korektiškai, nežemino [...] orumo ir neįžeidinėjo. [...].“

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

7. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso *183 straipsnis „Bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų apskundimas“* – „1. Viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmės vykdančių institucijų ir įstaigų pareigūnų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios institucijos ar įstaigos vadovui. Šis skundą turi

išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo skundo gavimo dienos. 2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas bausmes vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami Kalėjimų departamento direktoriui. Šis skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o jei dėl skundo atliekamas tyrimas, – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo baigimo dienos. [...].“

8. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama – VAJ):

8.1. 3 *straipsnis* „Viešojo administravimo principai“ – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: 1) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 2) *objektyvumo*. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...] 4) nepiktnaudžiavimo valdžia. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų; [...] 13) *išsamumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. [...].“

8.2. 8 *straipsnis* „Individualaus administracinio akto bendrieji reikalavimai ir pranešimas apie individualaus administracinio akto priėmimą“ – 1. Individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o taikomos poveikio priemonės (licencijos ar leidimo galiojimo panaikinimas, laikinas uždraudimas verstis tam tikra veikla ar teikti paslaugas, bauda ir kt.) turi būti motyvuotos. 2. Individualiame administraciniame akte turi būti aiškiai suformuluotos nustatytos arba suteikiamos teisės ir pareigos ir nurodyta akto apskundimo tvarka. 3. Individualus administracinis aktas turi būti pasirašytas jį priėmusio pareigūno ar valstybės tarnautojo arba viešojo administravimo subjekto vadovo, jo pavaduotojo ar įgalioto asmens ir patvirtintas antspaudu. Kai individualus administracinis aktas priimamas naudojantis valstybės informacinėmis sistemomis, jo pasirašymui ir patvirtinimui antspaudu prilyginamas patvirtinimas (autorizavimas) valstybės informacinėje sistemoje. [...].“

9. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2003 m. liepos 2 d. įsakymo Nr. 194 „Dėl Pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių patvirtinimo“ (toliau vadinama – PĮVTT) 50 *punktas*: „Pataisos įstaigų darbuotojų ir nuteistųjų tarpusavio santykiai grindžiami abipusės pagarbos principu.“

10. Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2017 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. V-522 patvirtinto Tarnybinių vaizdo registratorių naudojimo tvarkos aprašo (toliau vadinama – Aprašas) 8 *punktas*: „vaizdo registratoriai naudojami: [...] 8.2. vykdančioms suimtųjų ir nuteistųjų nusikalstamų veikų ir teisės pažeidimų prevencijai, užtikrinant dienotvarkės laikymąsi; 8.3. bendrųjų, planinių ir neplaninių kratų metu; [...].“

Tyrimui reikšminga Lietuvos Respublikos teismų praktika

11. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau vadinama ir – LVAT) 2012 m. gruodžio 20 d. sprendime, priimtame administracinėje byloje Nr. A-822-3206-12, konstatavo:

„Pagal Tarnybos Kalėjimų departamente prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos statuto (2008 m. lapkričio 6 d. įstatymo Nr. X-1791 redakcijos) 5 straipsnį, Kalėjimų

departamentas ir jam pavaldžios įstaigos (pagal Statuto 2 straipsnio 1 dalį, pataisos namai yra Kalėjimų departamentui pavaldi įstaiga) savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Bausmių vykdymo kodeksu, Baudžiamuoju kodeksu, Baudžiamojo proceso kodeksu, Suėmimo vykdymo įstatymu, kitais įstatymais, šiuo statutu, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis ir kitais teisės aktais. Pagal Statuto 4 straipsnį, Kalėjimų departamento ir jam pavaldžių įstaigų veikla grindžiama teisingumo, teisėtumo, žmogaus teisių ir laisvių gerbimo, suimtųjų ir nuteistųjų lygybės prieš suėmimo ir bausmių vykdymo įstatymus, humanizmo, bausmių vykdymo individualizavimo, progresyvaus bausmių atlikimo ir viešumo principais. Panevėžio pataisos namai ir Kalėjimų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, kaip viešojo administravimo subjektai, be minėtų specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, pavyzdžiui: įstatymo viršenybės, reiškiančio, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus, *objektyvumo*, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia principus (Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 punktas).“

12. LVAT praktika, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas; pritarta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų 2016 m. birželio 1 d. pasitarime:

„IV.3. *Objektyvumo principas. 24 punktas* – „Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra pažymėjęs, kad laikantis objektyvumo principo viešojo administravimo subjekto sprendimai turi atitikti tikrąsias faktines aplinkybes, kurios nustatomos išaiškinus visas aplinkybes, turinčias reikšmės priimant sprendimą ir kritiškai, nešališkai vertinant įrodymus (šiais aspektais žr. 2010 m. lapkričio 26 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A756-1486/2010, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis Nr. 20, 2010; 2014 m. balandžio 14 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A662-1010/2014). Įstatymo viršenybės ir objektyvumo principai lemia viešojo administravimo subjekto pareigą priimant sprendimus veikti pagal teisės aktuose jiems nustatytas teises ir pareigas, bei savo sprendimą pagrįsti tokiu būdu, jog nekiltų abejonių dėl šio sprendimo rezultato (2015 m. rugsėjo 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-2494-438/2015).“

Tyrimo išvados

Skundo tyrimo išvados

13. Atsižvelgiant į Skunde nurodytas aplinkybes, tyrimo metu surinktą informaciją ir teisinį reglamentavimą, tyrimo išvados bus pateikiamos dėl kiekvienos iš šių dalių atskirai:

13.1. Dėl Alytaus PN pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant skundą dėl nepagarbaus elgesio patikrinimo metu.

13.2. Dėl KD pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjo 2018-12-07 skundo netinkamu nagrinėjimu.

Dėl Alytaus PN pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant skundą dėl nepagarbaus elgesio patikrinimo metu

14. Skunde Pareiškėjas teigia, kad 2018 m. lapkričio mėnesį Alytaus PN pareigūnas, patikrinimo metu užėjęs į miegamąjį, žemino Pareiškėją, vadindamas necenzūriniais žodžiais.

15. BVK 183 straipsnyje reglamentuota ikiteisminė skundų nagrinėjimo tvarka, pagal kurią baudmes vykdančių institucijų pareigūnų veiksmai ir sprendimai gali būti skundžiami KD direktoriui.

16. Iš Skundo turinio nustatyta, kad Pareiškėjas pasinaudojo BVK jam suteikta teise ir 2018 m. lapkričio 12 d. kreipėsi su skundu į Alytaus PN administraciją, prašydamas įvertinti šios įstaigos pareigūno galimai netinkamą elgesį. Alytaus PN skundą išnagrinėjo ir 2018-11-29 raštu pateikė ANP atsakymą, kuriame nurodyta, jog įvertinus APN pareigūnų tarnybinius pranešimus nustatyta, kad 2018-11-08, apie 8.15 val., rytinio patikrinimo metu apeinant ir apžiūrint ... lokalinio sektoriaus ... būrio ... miegamąjį, buvo vykdoma nuteistųjų skaičiuotė (patikrinimas), tikrinama, kaip nuteistieji laikosi režimo reikalavimų, bendros tvarkos. Pareigūnas, dėl kurio elgesio Pareiškėjas skundėsi, bendraudamas elgėsi pagarbiai, kalbėjo korektiškai, neižeidinėjo Pareiškėjo ir nežemino jo orumo..

Alytaus PN Seimo kontrolierių informavo, kad patikrinimo metu pareigūnai nenaudojo vaizdo registratoriaus, nes nebuvo pagrindo jį naudoti, t. y. bendraujant su Pareiškėju nebuvo išskirtinio atvejo, nebuvo jokių neaiškumų ir nekilo konfliktinės situacijos (šios pažymos 6.1. punktas).

Nagrinėjamu atveju neįmanoma nustatyti, ar konfliktinė situacija buvo ar ne, nes filmuotos medžiagos nėra, o Alytaus PN vadovybė, vertindama tarp Pareiškėjo ir Skunde minimo pareigūno kilusią galimai konfliktinę situaciją, rėmėsi vien tik pareigūnų tarnybiniais pranešimais.

LVAT yra pažymėjęs, kad laikantis objektyvumo principo viešojo administravimo subjekto sprendimai turi atitikti tikrąsias faktines aplinkybes, kurios nustatomos išaiškinus visas aplinkybes, turinčias reikšmės priimant sprendimą ir kritiškai, nešališkai vertinant įrodymus. Įstatymo viršenybės ir objektyvumo principai lemia viešojo administravimo subjekto pareigą priimant sprendimus veikti pagal teisės aktuose jiems nustatytas teises ir pareigas bei savo sprendimą pagrįsti tokiu būdu, kad nekiltų abejonių dėl šio sprendimo rezultato.

Pažymėtina, jog Aprašo 8.2 punkte nurodyta, kad vaizdo registratoriai turi būti naudojami, vykdamt suimtųjų ir nuteistųjų nusikalstamų veikų ir teisės pažeidimų prevenciją bei užtikrinant dienotvarkės laikymąsi, todėl Seimo kontrolieriui kyla pagrįstų abejonių, kodėl APN pareigūnai, tikrindami, kaip nuteistieji laikosi režimo reikalavimų, nenaudojo įjungtų vaizdo registratorių. Skunde aprašyta situacija aiškiai rodo, jog pareigūnai nesinaudojo vaizdo registratoriais, dėl ko galėtų atsirasti sąlygos piktnaudžiauti susiklosčiusia padėtimi, kai neturint filmuotos medžiagos nėra galimybės objektyviai įvertinti tarp nuteistojo ir pareigūno kilusio konflikto. Įkalinimo įstaiga, šiuo atveju – Alytaus PN administracija, tirdama skundą ir vertindama susidariusią situaciją, remiasi tik vienos šalies, t. y. pareigūnų, pateiktais tarnybiniais pranešimais, o Pareiškėjo teiginiai nebuvo vertinami. Tokia skundų nagrinėjimo praktika laikytina netinkama ir neobjektyvia.

Atkreiptinas dėmesys, kad Seimo kontrolierius, vykdydamas nacionalinės kankinimų prevencijos institucijos funkciją, dar 2015 metais nustatė, kad laisvės atėmimo vietose fiksuojami vaizdo įrašai yra neinformatyvūs. Laisvės atėmimo vietų direktoriams buvo rekomenduota imtis priemonių, kad daromi vaizdo įrašai būtų informatyvūs ir tokia medžiaga būtų galima remtis nagrinėjant pareiškėjų skundus arba nustatant galimus žmogaus teisių pažeidimus.

17. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, bei į teisinį reguliavimą, konstatuotina, kad Alytaus PN administracija vertindama skundžiamą situaciją rėmėsi išskirtinai tik pareigūnų tarnybiniais pranešimais; vaizdo registratoriai, kaip numatyta Aprašo 8.2 punkte, nuteistųjų tikrinimo metu nebuvo naudojami, todėl aplinkybės nebuvo įvertintos objektyviai. Pareiškėjo Skundo dalis, susijusi su APN pareigūnų veiksmis (neveikimu) nagrinėjant skundą dėl nepagarbaus elgesio patikrinimo metu, pripažįstama pagrįsta.

***Dėl KD pareigūnų veiksmų (neveikimo),
susijusių su Pareiškėjo 2018-12-07 skundo netinkamu nagrinėjimu***

18. Skunde Pareiškėjas teigia, kad APN pareigūno veiksmus apskundė įstaigos administracijai, o nesutikęs su Alytaus PN atsakymu su skundu kreipėsi į KD; pasak Pareiškėjo, KD jo skundą išnagrinėjo neišsamiai ir netinkamai.

19. LVAT praktikoje laikomasi nuostatos, kad BVK 183 straipsnio 1 dalyje numatyta bausmių vykdymo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų apskundimo tvarka yra privaloma išankstinio ginčo dėl bausmės vykdančių institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų nagrinėjimo ne per teismą tvarka. Teismas yra pažymėjęs, kad specialus įstatymas – Bausmių vykdymo kodeksas – įsakmiai nurodo, jog bausmės vykdančių institucijų ir įstaigų vadovų veiksmai ir sprendimai skundžiami Kalėjų departamento direktoriui, o Kalėjų departamento direktoriaus veiksmai ir sprendimai gali būti skundžiami apygardos administraciniam teismui.

Nagrinėdamas pareiškėjų skundus Kalėjų departamentas, kaip viešojo administravimo subjektas, be specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų, ir objektyvumo principo, kuris reiškia, kad oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs. Pažymėtina, kad LVAT, atskleisdamas objektyvumo principo turinį, 2011 m. balandžio 19 d. nutartyje nurodė, jog laisvės atėmimo institucijų, t. y., ir Kalėjų departamento, sprendimuose turi būti aiškiai nurodyti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis pagrįsti sprendimo motyvai (šios pažymos 11 punktas).

20. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas 2018-12-07 su skundu kreipėsi į KD dėl Alytaus PN atsakymo į jo skundą. Kalėjų departamentas 2019 m. sausio 11 d. rašte Nr. 2S-219 įvertino APN administracijos atsakymo pagrįstumą ir teisėtumą bei pateikė KD atsakymą, jog Alytaus PN pareigūnas bendraudamas su Pareiškėju elgėsi mandagiai, korektiškai, Pareiškėjo neįžeidinėjo. KD atsakyme konstatavo, kad Alytaus PN atsakymas yra pagrįstas ir parengtas nepažeidžiant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnyje nustatytų reikalavimų.

Vadovaujantis VAI įtvirtintu išsamumo principu – viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes. Taigi, viešojo administravimo subjektai, rengdami atsakymus, privalo įvertinti pareiškėjo prašymo turinį ir pateikti teisės aktų nuostatomis pagrįstą, aiškų ir argumentuotą atsakymą, kuriame būtų atsakyta į visus keliamus klausimus, o jei prašoma informacija nepateikiama, turi būti nurodytos priežastys, kodėl tai negali būti padaryta.

KD teikdamas informaciją Seimo kontrolierių informavo, jog KD, išanalizavęs skundo nagrinėjimo metu gautą susijusią dokumentinę medžiagą, konstatavo, kad teikiant atsakymą Pareiškėjui į 2018-12-07 skundą buvo remtasi vien dokumentine medžiaga, skundą nagrinėjusiam pareigūnui pakako tik dokumentinės medžiagos sprendimui priimti (šios pažymos 5 punktas).

Skundo tyrimo metu Seimo kontrolieriui įvertinus KD 2019 m. sausio 11 d. raštu Nr. 2S-219 Pareiškėjui pateiktą atsakymą, nustatyta, kad KD atsakymas parengtas neišsamiai, nepateikta skundo tyrimo analizė, neįvertintos skundo tyrimui turėjusios įtakos faktinės aplinkybės, situacija įvertinta šališkai, remtasi tik Alytaus PN administracijos pateiktu atsakymu bei pareigūnų tarnybiniais pranešimais. KD, vertindamas situaciją, neatsižvelgė į Seimo kontrolieriaus nustatytą aplinkybę (šios pažymos 16 ir 17 punktai), kad pareigūnai nesivadovavo Aprašu ir nepagrįstai nenaudojo vaizdo registratorių, kaip numatyta Aprašo 8.2 punkte.

21. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, bei į teisinį reglamentavimą, konstatuotina, kad Kalėjų departamentas, 2019 m. sausio 11 d. raštu Nr. 2S-219 pateikdamas Pareiškėjui KD

atsakymą, pateikė jį neišsamų, nepagrįstą objektyviais duomenimis, todėl Skundo dalis dėl KD pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su netinkamu Pareiškėjo 2018-12-07 skundo nagrinėjimu, pripažįstama pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

22. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X skundo dalį dėl Alytaus PN pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant skundą dėl nepagarbaus elgesio patikrinimo metu, pripažinti pagrįsta.

23. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia X skundo dalį dėl Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su netinkamu Pareiškėjo 2018-12-07 skundo nagrinėjimu, pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

24. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius *Alytaus pataisos namų direktoriui* rekomenduoja imtis priemonių, kad ateityje pareiškėjų skundai būtų tiriami atidžiai, įvertinant visas skunde (skunduose) nurodytas aplinkybes, ne tik pareigūnų tarnybinius paaiškinimus, bet ir filmuotą vaizdo medžiagą, kad vaizdo registratoriai būtų naudojami, kaip tai numatyta Apraše, o sprendimai būtų priimami taikant ir objektyvumo principą.

25. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius *Kalėjų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriui* rekomenduoja imtis priemonių, kad ateityje pareiškėjų skundai būtų tiriami atidžiai, įvertinant visas skunde nurodytas aplinkybes, o sprendimai būtų priimami remiantis ir objektyvumo principu, pagal kurį yra numatyta pareiga sprendimą pagrįsti tokiu būdu, kad nekiltų abejonių dėl šio sprendimo rezultato.

26. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas